

H A N G Y A

Évi közgyűlés és szövetkezeti tőke.

I.

Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy a mai viszonyok között összejövetelek, értekezletek, gyűlések tartása mennyire nehéz, hogy ezekhez külön engedélyek beszerzése szükséges, sőt még a törvény által elrendelt rendes évi közgyűléseit a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak — mint a milyen a szövetkezet is — csak külön kért és elnyert engedélyek alapján lehet megtartani.

Nincs manapság tehát mód arra, hogy a szövetkezet tagjait gyakrabban összehívjuk, őket a szövetkezet jövő céljairól, terveiről és az ezekhez szükséges teendőkről gyűléseken kiköztassuk és ezáltal a tömegre erős befolyást gyakoroljunk, melynek hatása alatt a szövetkezet érdekében cselekedjék és ehhez a szükséges előzetes bizalmat és tájékozottságot vezetőitől e gyűléseken megszerezze.

A szövetkezet rendes évi közgyűlése azonban egy olyan összejövetele a tagoknak, amelyet a hatóság engedélyezni fog, mert ellenesetben nem lehetne a szövetkezet számadásait a közgyűlés jóváhagyásának hiányában a hatósághoz beterjeszteni és ennél fogva sem a közadók kivetését eszközölni, sem az adófizetést teljesíteni, ami pedig elmaradhatatlan.

Az engedélyezendő évi közgyűlést tehát az idén fel kell és ki kell használnunk okvetlen minden olyan szövetkezeti ügy elintézésére, melyhez elengedhetetlen a tagok felvilágosítása, együttléte stb. Ha a tagok együttlétében jövünk megindokolt javaslatokkal és propositiókkal, melyekre jól elkészülünk és 4—5 közszereletnek örvendő tagtársunkat javaslatunknak előre megnyerünk, hogy azt a közgyűlésen erősen támogassák — biztosra vehető, hogy a javaslat nem csak hogy határozattá, hanem teljesített valósággá is válik.

Minden szövetkezetünk ez évi rendes közgyűlése a szövetkezeti vezetők részéről egy tervszerűen előkészített nagy lendülettel keresztül vitt erős támadás kell legyen, mely a tagoknak a szövetkezettel szemben táplált esetleges bizalmatlanságát, vagy közönyét megsemmisítse és a jövőre nézve eltemesse.

A szövetkezet jövő könnyebb s célirányosabb működhetése érdekében a szövetkezeti üzlet rész tőke lehető legmagasabb értékre való felemelése legyen a cél. Csak tőkével lehet eredményeket felmutatni a szövetkezetben és csak ha ezeket a reális eredményeket látja a gazda, hajlandó azzal a további támogatással és ragaszkodással viseltetni a szövetkezet iránt, mely a legértékesebb szövetkezeti erőforrás és minden községi szövetkezeti cél jövő termő talaja és kiindulási pontja.

A szövetkezeti tőkeemelését dladalra jut-

tatni a folyó évi közgyűlésen legyen mindnyájunk legelső és legtudatosabb kötelessége. Hasson át bennünket tudatos szövetkezeti munkásokat az a meggyőződés, hogy magasztos céljainkhoz az erőt az ős talajból, a népből kell merítenünk. A néppel, a népért! Segítsünk mi magunkon s az Isten is megsegít. Ez az első lépés a szövetkezeti eszme megújulásának az útján s e lépésben friss erőnek, tudatos határozottságnak kell nyilvánulnia, e lépésnek a nagy akarathoz méltónak, impozánsnak kell lennie. Addig kell azt próbálnunk, míg tökéletes és hibátlan lesz.

Nagy mulasztást követne el minden szövetkezeti vezető, aki a közgyűlés programjából az új üzlet rész jegyzetelés előre megszervezett akcióját a folyó évben elmulasztaná. Ezt a munkát központunk annyiban már megkönnyítette, hogy az ellenőreivel a szövetkezet üzlet részének jelenlegi értékét megállapíttatja, hogy az új üzlet rész jegyzetelésénél az üzlet rész alapszabályszerű névértékén felüli érték beszédhető legyen, mint önkéntes adomány a tartalék alap javára, hogy így a régi üzlet részesek az új üzlet részt jegyzőkkel szemben ne károsodjanak, illetve a vagyon arányrészek egyenlőkké tétessenek.

Jövő számunkban közölni fogjuk, jelen cikkünk folytatásaként, hogy a közgyűlés fent vázolt program pontját miként kell előkészíteni s a tőkegyűjtés sikere érdekében minként intézkedjünk.

(Folyt. köv.)

A központ közleményei.

Ügyvezetés. Szövetkezeteinknél mostanság a boltos változások oly gyakoriak, hogy a bolt átadások megejtésére ellenőreinket, mivel ők az évi mérleg munkálatokkal állandóan és halaszthatatlanul levannak kötve, nem tudjuk kiküldeni. Ezért felhívjuk a szövetkezetek ügyvezetőinek figyelmét arra, hogy a boltkezelő kicserélésére az új boltos alkalmazására csak a végső esetben, ha már a körülmények azt mulasztatlanul szükségessé teszik, gondoljanak, mert csupán a boltos változtatással a szövetkezet célját csak igen ritkán éri el. Hanem ahelyett egyrészt szigorúan ellenőrizzék az ügyvezetők a jelenlegi boltost, a napi bevételeket lehetőleg naponként vétessék át tőle, szigorúan kísérik figyelemmel, hogy a napi bevételek a szövetkezet árukészletével arányban állanak-e s hogy azok összege arányosan az árukészlet értékével csökken-e vagy emelkedik. Másrészt felmondás esetén a boltos szerződésben a boltos részére kikötött felmondási határidőt szigorúan tartassa be a vezetőség a boltossal és figyelmeztesse őt arra, hogy a szerződés szerinti felmondás be nem tartásából a szövetkezetet érhető minden kárért a boltos

felelősséggel tartozik és az esetleges kárt óvadékból a szövetkezet levonásba fogja hozni.

A jövőben pedig új boltkezelő alkalmazásánál a boltos szerződésben a boltos felmondási idejéről mindenkor feltétlenül három hónap kötetendő ki, míg az igazgatóság a szerződésekben ezután is négy heti felmondási időt tartson fenn a maga számára.

Az adókiutetések felülvizsgálása. Szövetkezeteink igazgatóságainak tudomására hozzuk, hogy központunk ezentúl a szövetkezetekre kirótt adókat helyességük szempontjából felül kívánja vizsgálni.

Jelenleg ugyanis Erdélyben és a többi elszakadt területeken az adózási viszonyok igen rendszertelenek és súlyosak, mert egyrészt ma is érvényben vannak kivétel nélkül midazon adónemek, amelyek a régi adótörvények alapján az elmúlt években vezetettek be, másrészt azonban újabb törvények a királyságbeli adókat is kiterjesztették területünkre. Ezen körülményes és terhes adózási rendszert még fokozhatja és terhesebbé teheti az az általános helyzet, hogy a pénzügyi hivataloknál legnagyobb részben új tisztviselők működnek, kik talán nem ismerve pontosan a régi adótörvényeket, az adókiutetéseknel tévedhetnek. Mindezek folytán a szövetkezetekre kirótt adók oly súlyos terhekké válhatnak, melyek a szövetkezetek anyagi erejét létalapjukban támadhatnak meg s ha még meggondoljuk, hogy a most megállapított és kirótt adók esetleg újabb adóknak alapjául is szolgálhatnak, ez oly veszélyt rejthet magában a szövetkezetek fennmaradása és fejlődésére nézve, mely egyenesen a tönkretűlésre vezethet.

Ennek megelőzése és elkerülése végett már a jelenlegi adókiutetéseknel sulyt kívánunk helyezni arra, hogy valamennyi szövetkezet adóterhei felülvizsgálásának a kiutetések jogosságának és helyességének szempontjából s hogy ezáltal a szövetkezetek ne legyenek kénytelenek oly terheket is viselni, melyek csak éppen az adótörvények nem helyes magyarázásából vagy nem ismeréséből származhatnak és amelyek a szövetkezetekre nézve lényeges kárt jelentenek.

Ennél fogva nyomatékosan felhívjuk szövetkezeteink igazgatóságait arra, hogy a pénzügyi hatóságoktól a szövetkezetekhez érkezett adóvégzést, amint megkapják, azonnal küldjék be központunkhoz, felülvizsgálás céljából, mert ezen végzések elleni jogorvoslatok igen rövid 15 napi határidőhöz vannak kötve s tekintve, hogy a végzés beküldése, felülvizsgálása, a fellebbezés elkészítése, kiküldése és még a szövetkezet által az illető hatósághoz leendő beterjesztése is a jelzett határidőn belül kell megtörténjen a legkisebb késedelem is igen jelentékeny kárral járhat a szövetkezetekre nézve, melyért mulasztás esetén az alapszabályokból kifolyólag az igazgatóság tartozik felelősséggel. Tehát el ne mulasszuk a

vezéseket azonnal beküldeni, hogy még idejében betérjeshetők legyenek a nem megfelelő adókról szóló végzések elleni fellebbezések.

A 40%-os bonok beváltása mindenütt megkezdődött. Tehát végre szövetkezeteink is hozzájuthatnak a már oly régóta nélkülözött pénzükhöz, mely hónapokon keresztül holt tőkét jelentett minden szövetkezetre és csakis megbenitotta azok forgalmát. Központunk bár szintén igen jelentékenyen volt a bonok által érintve, mégis igyekezett ezen hónapokban is a gyöngébb tőkeerejű szövetkezeteket áruhitel útján támogatni. De mindenkor csak azzal a feltétellel, hogy az illető szövetkezetek központi tartozásait a 40%-os bonok beváltásakor teljesen kifizessék.

A bonok beváltásával az elmúlt hónapok súlyos pénzügyi helyzete végre enyhülni fog s így remélhetőleg egy egészségesebb élet válthatja fel a megelőző pangást. Tehát igyekezzenek szövetkezeteink igazgatóságai is a szövetkezetek bonjait multhatatlanul a kitűzött határidőben beváltatni, hogy a szövetkezetek hozzájuthassanak pénzükhöz s így fokozottabb mértékben járulhassanak hozzá a központ vásárló erejének növeléséhez. Mert szövetkezeteink hathatósabb működése is elsősorban attól függ, hogy mint tagok, mily mértékben támogatják nagy szövetkezetüket a Hangya központot. A szövetkezetek igazgatóságai minden törekvésükkel iparkodjanak tehát a szövetkezet egész vásárló készségét és a rendelkezésre álló napi bevételeiket ezután a központhoz irányítani annál is inkább, mert központunk ez alkalommal kifejezetten tudomására kívánja hozni a szövetkezeteknek, hogy mivel az áruk beszerzése jelenleg csakis készpénzzel lehetséges, teljes forgótőkéjére szüksége van s így többé áruhitelt nem nyújthat szövetkezeteinek, hanem ezután csak készpénz fizetés mellett adhat árut. Ez valamennyi szövetkezetnek saját érdeke is, mert csak ily módon indulhat meg a szövetkezeteknek a központ által való áruellátása.

A közgyűlési iratok betérjesztése. A törvényszékek figyelmeztetik központunkat, hogy a szövetkezetek nem terjesztik be a közgyűlési iratokat. Ezért ezután is felhívjuk szövetkezetek igazgatóságainak figyelmét arra, hogy saját érdekükben is mielőbb terjessék be az illetékes törvényszékhez a múlt és a f. évi zárszámadásokat és pedig mindenkor ajánlottlevelben, amelyről szóló vevény mindenkor megőrzendő, hogy azzal igazolható legyen bármikor az iratok betérjesztése. Ugyanis az iratok betérjesztésének elmulasztása pénzbírsággal jár s ezért ha a vezetőséget a betérjesztésnél mulasztás terhelné, a szövetkezetet ebből érhető kárért a felelősséget az alapszabályok szerint is az igazgatóságnak kell viselnie. Mely körülményre ez alkalommal is jóindulatulag figyelmeztetjük a szövetkezetek vezetőségeit.

Áruosztályunk értesíti a szövetkezeteket, hogy központunk raktárába különböző lakkok, vegyi és földjestekek, valamint táblaüveg és ablaküveg érkeztek. Felhívjuk a szövetkezeteket, hogy amennyiben ezek árukból szükségletük van, megrendeléseiket küldjék be központunkhoz.

Együttal tudomására hozzuk a szövetkezeteknek, 10—14 napon beül több vagon fűszer, gyarmataru és kocsikenőcs fog érkezni raktárunkba, amely cikkekből a megrendeléseket már most megtehetik szövetkezeteink.

Az „Erdélyi Gazdát” „Hangya” mellékletével, mint a nagyenyedi Hangya központ és a kötelékébe tartozó szövetkezetek hivatalos közlönyét központunk megrendelte valamennyi szövetkezetünk számára és terhére. Az előfizetési díjat évi 150 leif a gazdasági egyesülettel történt megállapodásunk szerint központunk számolja el a lap kiadóhivatalával. Tekintve, hogy az elszá-

molás közelebről esedékessé válik, tudatjuk szövetkezeteinkkel ez uton is, hogy a 150 leif előfizetési díjjal most már folyószámlájukon megterheljük szövetkezeteinket. Tehát kérjük, hogy még mielőtt az erre vonatkozó értesítésünket kiküldendők, tegyék meg szövetkezeteink észrevételeiket a lapra vonatkozólag, mert az utólagosan tett reklamációkat és bejelentéseket már nem vehetjük figyelembe. Különösen közöljük szövetkezeteink, miszerint a hetenként megjelenő lapszámokat pontosan megkapják-e? hogy ellenkező esetben a szükséges intézkedéseket azonnal megteheszük a lap kiadóhivatalánál.

Kölcsonhordóinkat, edényeinket és ballonjainkat, mivel a vasuti forgalom felelősség mellett megindult, szövetkezeteink igyekezzenek lehetőleg a gócponti szövetkezetek útján központunkhoz beszállítani. Ezentul a használati idő tartamra, ha az hat hétnél tovább terjed 3% havi használati díjat leszünk kénytelenek felszámítani, természetesen mindig szem előtt tartva a szállítási viszonyokat. Ezért a szövetkezetek leghelyesebben teszik, ha a központi kölcsonedények visszaszállításáról azonnal gondoskodnak.

A feladással egyidejűleg részletes tudósítást küldjenek a központnak, hogy már kellő időben tájékozódva legyünk az esetleges hiányokról és hogy a szövetkezetek is ilyen esetekben a szükséges reklamációt azonnal megtehessek.

Ez alkalommal is megjegyezni kívánjuk, hogy csak a teljesen jó karban lévő edényeinket, vehetjük vissza, az esetleges hibákat pedig az illető szövetkezet terhére leszünk kénytelenek kijavíttatni.

HIRDETÉSEK.

Dicsőszentmártoni „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 3-án délután 3 órakor a központi hitelszövet helyiségében 1920. évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik paragrafusa értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, ugy a közgyűlés 1921. április hó 10-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Múlt évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Számadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 480, üzletrészeinek száma pedig 2596 volt, az év folyamán belépett 34 tag 366 üzletrésszel; kilépett 8 tag 33 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által a megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Dicsőszentmárton, 1920. január hó 27-én. Az igazgatóság.

Csikszereda és vidéke tisztviselőinek fogyasztási és értékesítő szövetkezte 1921. évi április hó 3-án délután 3 órakor a község házában 1920. évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik paragrafusa értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, ugy a közgyűlés április hó 10-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Múlt évi üzleteredményről szóló jelentés tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 704, üzletrészeinek száma pedig 3045 volt; az év folyamán belépett 4 tag 309 üzletrésszel, kilépett 58 tag 790 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Csikszereda, 1920. december hó 31-én. Az igazgatóság.

Gencsi „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 1-án dél-

után 2 órakor a ref. iskolában 1919. és 1920. évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik paragrafusa értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, ugy a közgyűlés 1921. év április hó 10-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára határozatképes lesz. Napirend: 1. 1919. és 1920. évi üzleteredményekről szóló jelentések tárgyalása. 2. 1819. és 1920. évi zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. 1919. és 1920. évi mérleg megállapítása. 4. 1919. és 1920. évi tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 396, üzletrészeinek száma pedig 1629 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Gencs, 1921. január 22-én. Az igazgatóság.

Marosfalu és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 3-án délután 4 órakor a község házában 1919. és 1920. évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik paragrafusa értelmében meghívattak azzal, hogyha a tagok kellő számban meg nem jelenének, ugy a közgyűlés 1921. április hó 17-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. 1919. és 1920. évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. 1919. és 1920. évi zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása. 3. 1919. és 1920. évi mérleg megállapítása. 4. 1919. és 1920. évi tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 134, üzletrészeinek száma pedig 249 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Marosfalu, 1921. január hó 23-án. Az igazgatóság.

Vojtai „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 3-án délután 3 és 5 órakor a község házában 1919. és 1920. évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik paragrafusa értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, ugy a közgyűlés április 10-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. 1919. és 1920. évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. 1919. és 1920. évi zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása. 3. 1919. és 1920. évi mérleg megállapítása. 4. 1919. és 1920. évi tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1919. és december 31-én a tagok száma 201, üzletrészeinek száma pedig 346 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Vojta, 1921. január hó 28-án. Az igazgatóság.

Csikszentsimoni „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 3-án délután 2 órakor a község házában évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik paragrafusa értelmében meghívattak azzal, hogyha a tagok kellő számban meg nem jelenének, ugy a közgyűlés április hó 10-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Múlt évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 279, üzletrészeinek száma pedig 616 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Csikszentsimon, 1920. december hó 31-én. Az igazgatóság.

alakban, piros, rózsaszín és fehérvirágú változatban. Gyűszűhöz hasonló virágainak pártacsöve belül szép biborszínű foltokkal és petytyekkel van díszítve és sok ilyen gyűszűalakú virág áll közös felálló nyélen. A kerti gyűszűvirág pártája a Gloxiniához, ahhoz a gyönyörű szép szobai dísnövényhez hasonlít, a miértis elnevezték *Digitalis gloxiniaeflora*-nak.

Orvosi használatra a piros virágú gyűszűvirágot a *Digitalis purpurea*-t termesztjük. Ennek a növénynek a levelei az értékesek, ezek tartalmazzák azt a hatóanyagot, amelynek kedvéért a gyógyászatban használják. A hatóanyag glykozidákból áll; ilyenek a digitoxin, digitalin, digitonin és a digitalein. Legfontosabb ezek közül a digitoxin, amely a legerősebb hatású a nevezettek közül és amelynek mennyiségétől függ a digitalislevél ható ereje. A digitoxinból átlag 0.1—0.62% szokott a levelekben lenni. A levelek hatóanyagtartalma azonban nagyon változik az időjárás, a termőhely, a művelési mód, az évjáratok és a szedési idő szerint. De a digitalislevelek hatására nézve nem csupán a digitoxin tartalom bír döntő hatással, hanem a levelek gyógyhatása az alkotórészeinek együttesétől függ, ezért ma már nem tartják olyan fontosnak tisztán csak a digitoxin tartalmának a meghatározását, amint azt azelőtt vélték, ma az egész levél hatóanyagainak együttes fiziológiai hatását tartják mérvadónak. Orvosi célra az egész levél, nyelével együtt használható fel, ellenben a szár nem értékesíthető, mert az igen kevés hatóanyagot tartalmaz. A levélnek azonban minden része, a vastag bordája és a rövid nyele is értékes. Ami a gyűszűvirág termesztését és értékesítését illeti, erre nézve a következőkben mondom el a legfontosabb tudnivalókat.

A gyűszűvirág természetől fogva leginkább homokos talajon terem és elkerüli a meszes talajokat. Ezt a tényt tehát vegyük figyelembe a hely kiválasztásánál. Eredeti termőhelye a hegységek ritkás erdeje és az erdőirtás, a lapályon kevésbé gyakori. Miután erdőtalajon terem vadon, azért a művelésben is a televényben gazdag, jó termőerőben lévő laza talajokat kedveli. Más szóval mondva gyűszű-

mokból, korcsmákból, dézmákból, taxakból, váombokból, birságokból, circulusokból, makkoserdőkből s egyébiránt is járni szokott provenusokból szorgalmatos vigyázással leszek, hogy mindenütt ő Nsgok jószágiban levő tiszték igaz regestrumokat és chartialékat tartsanak s adjanak be, kiről esztendőnként én is mindenekről ő Nsgoktól arra rendeltetett becsületes emberek előtt demonstratiót teszek... Az nehéz dolgokban ő Nsgoktól is dispositiót sollicitálok. Tudósítom ő Nsgokat gyakran mindenekről, jószágok állapotjokról. Tisztéknek számadásiban szorgalmatos leszek. Senkit esztendőnél tovább számadatlan nem hagyok... Erre meg is esküszöm és kötelezem magam, azt teljes sz. háromság egy bizony örök Isten engemet úgy segítjen s lelkem idvességét adja, hogy mind ezeknek megállója leszek melyekről adom ez subscriptiós és usualis pecsétem alatt költ reversalisomat.

Datum. Bonczháza 1. Augusti A. 1703.

T. B.

virágot jó kerti földön lehet sikerrel termesztetni. Termesztése szempontjából fontos tudni azt is, hogy a gyűszűvirág kétnyári növény, amely t. i. az első évben még nem virágzik, hanem csak toállású leveleket hajt, azután kitelel és a második évben hajt virágba. A második év tavaszán a kitelelt tövekből több egyenesen felálló szár nő ki, amelyek mindegyikén sok gyűszűformájú piros virág csüng lefelé. A virágzás több hétiig, sőt több hónapig is eltart, úgy, hogy a nyár nagyobb részén keresztül látjuk virágjában a gyűszűvirágot. Kivételesen meg-esik, hogy egy-egy tö már az első évben hajt virágba, de az kivétel s az ilyen tövek nem tavasszal, hanem csak a nyár végén nyílnak. Ugyanolyan kivételes eset, hogy a gyűszűvirág a második éven túl is még él, tehát a harmadik évben is virágzik, de a legtöbb tö a harmadik évben már nem szokott kihajtani. Fejlődése tetőfokát tehát a második évben éri el.

(Folyt. köv.)

Egyleti élet.

A miniszter az állatkivitelről.

Megirtuk, hogy az E. G. E. az állatkivitel szabaddátétele érdekében a földművelésügyi miniszteriumhoz feliratot intézett, amelyben reámutatva az állattenyésztés jelenlegi súlyos körülményeire, az állatfőnökségeknek megfelelő értékesítése céljából a kivitel szabaddátételét kérelmezte.

Erre a fölratra most érkezett meg a földművelésügyi miniszterium válasza, amelyben a miniszter sajnálattal tudatja az egyesülettel, hogy a beadott kérésnek nem tehet eleget, miután az ország állatállományának kiegyenlítése szükségessé teszi az állatkiviteli zárlat további fenntartását és a kivitel szabaddátétele ennélfogva az ország közgazdasági érdekeit veszélyeztetné.

A földművelésügyi miniszter válasza az erdélyi állategészségügy érdekében küldött felterjesztésünkre.

Ismertettük az E. G. E.-nek a kapcsolt részek állategészségügye érdekében *Cudalbu* földművelésügyi miniszterhez intézett feliratát. A felíratra a héten érkezett meg a válasz, amelyet a következőkben ismertetünk.

1) Felterjesztésünk 1. pontjában kértük az üresedésben levő járási állatorvosi állások kielégítését. Erre vonatkozólag a válaszában közli a miniszter, hogy a régi királyságban 45—80, míg a kapcsolt részen 20 községre jut egy állatorvos. Miután az állatorvosok egy része a katonai szolgálatot teljesít, a kormánynak nem áll módjában az üresedésben levő járási állatorvosi tisztségeket betölteni. Különben is e téren az Erdélyi viszonyok aránytalanul jobbak az ókirályságbeliéknel.

2) Felterjesztésünk második pontjában kértük a ragályos állati betegségek eleni védő és gyógyító szerumok, ojtóanyagok külföldről való behozatalának engedélyezését, azzal az indoklásal, hogy a bukaresti állami intézet által termelt ojtóanyagok és szérumok minőség tekintetében gyengébbek a külföldieknel és nem fedezik mennyiség tekintetében sem a szükségletet. A miniszter válaszában erre vonatkozólag az állami intézetben termelt anyagot a hatás tekintetében a külföldi anyaggal egyenlőnek minősíti és kilátásba helyezi, hogy mennyiség tekintetében is képes lesz az intézet hamarosan fedezni a kiegészített Románia szükségletét. A külföldről való behozatalt úgy tudományos, mint nemzeti és valutáris szempontból indokolatlannak tartja.

3) Felterjesztésünk 3. pontja a magán állatorvosok által végzendő ojtások engedélyezésére vonatkozik. A válasz hivatkozik az érvényben

levő rendeletekre, amelyek ennek engedélyezését korlátok közé szorítják.

4. Végül kértük az állategészségügyi törvények és rendeletek szigorú betartását a betegségek terjedésének megállítására érdekében. A miniszter kijelenti, hogy a törvények szigorú végrehajtására törekszik és felkéri az egyesületet, hogy az esetleg tapasztalt hanyagságról, vagy visszaélésekről tegyen jelentést, hogy a megtorló lépéseket megtehesse.

A kapott válaszból sajnálattal állapítjuk meg, hogy amikor az erdélyi állategészségügyi viszonyok javítását kérjük, a királyságbeli elmaradott állapotokra figyelmeztet a miniszter úgy, hogy e kijelentések az állategészségügyi szolgálat jövőjét illetőleg nem a legmegnyugtatóbbak az erdélyi gazdaközönség számára. Az ojtóanyagok külföldről való behozatalának engedélyezését a gazdák köréből érkezett panaszok alapján kértük. Hogy a valutáris differencia lett volna, vagy az állatellátásuk száma lesz nagyobb veszteség e kérdésre a jövő adja meg a feleletet. Ezekután az ojtóanyagok beszerzése terén a bukaresti intézetre vagyunk utalva. Szeretnők, ha az idej eredmények a tavalyiakra rácafolnának. Megbízható adatok gyűjtése céljából kérjük ojtást végzetető gazdatársinkat, hogy annak idején közöljék egyesületünkkel az ojtási eredményeket.

— k. —

SZÖVETKEZÉS.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület vagyonának zárolása.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület igazgatóválasztmánya február hó 19-én tartotta az idej első választmányi gyűlését Br. Josika Gábor elnökle alatt.

A mult választmányi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az elnökség bejelenti a választmánynak, hogy január hó 25-én a földművelésügyi államtitkárság rendelete alapján egy kiküldött bizottság, mely állott: dr. Konya méhészeti osztályvezető, Korodán méhésztanító és Russz számvevőségi tiszviselőből, az egyesület központi műhelyét teljes felszerelésével, készaruival s készpénzével leltározás mellett államtulajdonba vette, azon fentartással, hogy az egyesületnek jogában áll a saját tulajdonát képező tárgyakat kiigényelni. Az elnökség ezen igénylést meg is tette s az összes műhelybéli vagyonaigényét memorandumban bejelentette. Választmány az elnökség ezen intézkedését tudomásul vette s további eljárását az államtitkárság, illetve a miniszteriumnak a memorandumra adandó válaszával teszi függővé. Addig is, míg ezen ügy véglegesen eldőlt, az egyesület az állami közeggel együttesen vezeti a műhelyt.

A választmány elhatározta, hogy a magyar kormány által jóváhagyott egyesületi alapszabályt a megváltozott viszonyok tekintetbe vétele mellett jóváhagyás végett bemutatja.

Dr. Balázs Ferenc ig. alelnök, főtitkár bejelenti, hogy a térparancsnokság január hó 22-én kelt 1076. sz. rendeletével megengedte, hogy az egyesület minden szombaton délután 4—6 óráig saját ügyeinek megbeszélése-intézése s méhészeti előadások tartása céljából az Erdélyi Gazdasági Egylet Atilla-utca 10. sz. alatti székházában ülést tartson. Választmány tudomásul vette s február 26-tól kezdve az említett helyen a szakoktatást meg is kezdi s gyakorlatilag majd a tavasszal a méhészen folytatja. Török Bálint gazdasági egyleti titkár, ig.

vál. tag jelenti, hogy több oldalról érkezett panasz a méhészek köréből a méhészet megadóztatása tárgyában. Indítványozza, hogy ez ügyben foglaljon állást az egyesület, hivatalos formában. A választmány ez ellen tiltakozását fejezte ki s annak megakadályozása érdekében a legmesszebbmő intézkedéseket teszi. (Erről lapunk más helyén is írunk.)

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette.

Dr. B.

Vegyes közlemények.

Hivatalos körök felfogása a méhészet megadóztatásáról. Lapunk f. évi 7. számában hírt adtunk arról, hogy egyes vármegyék pénzügyigazgatóságai a méhészeket horribilis adóval rótták meg, abban a hiszemben, hogy ha nem is milliókat de legalább is százezreket kerestek a méz árából. Közleményünkre a kolozsvári földmivélsügyi államtitkárság méhtenyésztési osztályának vezetője, dr. Konya, annak a közlésére kért fel, hogy a lapunkban felhozott panaszok alapján érdeklődött a tények állása iránt. Hivatalos uton beszerzett információk szerint a pénzügyigazgatóságok törvényes alapon, és pedig az 1875. évi, XXIX. t. c. alapján vetették és vetik ki az adót a méhészekre. Az említett törvény alapján azonban csakis azon méhészeket rójják meg adóval, akiknek méhészete a méhészetnek, mint mezőgazdasági foglalkozási ágának, jellegét és kereteit arányaiban túlhaladja. Közölte egyben, hogy hivatalos uton felhívták a pénzügyigazgatóságok, hogy a méhészekkel szemben az adó kiróvások alkalmával méltányosan járjanak el. Dr. Konya osztályvezető úr nyilatkozata — sajnos — nem nyugtatja meg a méhésztársadalmat, mert a méhészedők ezrei az adó kiróvás tekintetében más véleményen vannak mint ő. 1.) Az 1875. évi t. c. életbeléptetése óta 45 év telt el. Ezalatt az idő alatt e törvény alapján a méhészet nem volt megadóztatva. 2.) Sehol nincsen megírva tudomásunk szerint sem törvényben, sem fendeletben, hogy mikor lépi át a mezőgazdasági foglalkozási ág jellegét a méhészet. 3.) Ahogy a kereskedő nem róható meg a galic, cukor, rizskása stb. árusítása után külön-külön adóval, a gazdát sem lehet megróni a méhészet, ló, baromfitenyésztés, buzanevelés, mesterséges baromfi keltetés stb. után külön adóval, mert mindezekkel való foglalkozás a mesterségébe vág, amely után az adót megfizeti. 4.) A haborúnak Erdélyben lezajlott része 70.000 méhcsaládot pusztított el a kárfelvételi bizottság adatai szerint. Ezért a méhészetet ha meg lett volna adóztatva, akkor is mentesíteni kellene, hogy szabad fejlődését biztosíthassuk. 5.) Az adókiróvás indokolatlan és a méhészet fejlődésére bénító hatással van. Ép oly bénító hatással vannak az alacsonyan maximált méz árak is. A méz — tudvalevő — a legegészségesebb és a szervezet által legkönnyebben felvehető formában tartalmazza a cukrot mint gyümölcscukrot. Míg a közönséges kristály cukor ára 32—36 L. a méz max. ára a kereskedőnél 28 L. (és nem 40 L.) A békében a méz ára mindenkor kétszeresére volt a cukor árának. Ma ez az árviszonylat nem áll fenn. Ez sem képezheti az adózásra az alapot. 6.) A méz iránt az általános drágaság miatt nincs meg a kívánt kereslet. Tudomásunk szerint épen az osztályfőnökség 18 L. kg.-kenti áron vett több mázsa mézet egy temesvári szövetkezettől. Ezen a vásáron a szövetkezetnek is kell, hogy legyen valami haszna, tehát a méhészt csak 15—16 L.-t kap azért a mézért, amit 25 L. kg.-kenti áron osztottak ki. Tessék számítást csinálni. Mibe kerül egy kaptár, mibe kerülnek a felszerelések, menyi ideig tartanak azok, mennyi azoknak az évi amortizációja, menyi mézet adhat viszonyaink között egy méh család *állagban*? Aki a méhészettel *gyakorlatilag is* foglalkozik könnyen kiszámíthatja. Vajjon kértek be ilyen költségzámításokat a pénzügyigazgatóságok? Vajjon meg

van állapítva egy méh család normális jövedelmezősége? Bizonyára nem kértek, és nincs megállapítva, mert ha kértek és volna normále a méhészeket sem adóztathatnák meg. — Helyszüke miatt, — sajnos — nem foglalkozhatunk bővebben a kérdéssel.

Szerk.

A borárok a világliacon. Az erdélyi borkereskedelem huzamosabb idő óta pang. Ennek ha az okait kutatjuk a szállítási nehézségekben, valuta differenciákban, pénzhányban, lazult közbiztonsági viszonyokban találhatjuk fel. Magyarországnak fedezve van a szüksége minden borfajtában, hegyi, homoki, tokaji borokban. Jugoszlávia, Csehszlovákia és Ausztria az olasz, dalmát és magyar borokkal van elárasztva. A magyar borok legnagyobb fogyasztója a három állam közül Ausztria. Az olasz borokat igyekeznek minden erővel a magyar borok rovására terjeszteni. Erdélynek az Arad hegyaljai Maros, Küküllő, Aranyos és Szamos menti borai csak Erdélyben és az ókirályságban találhatnak piacot, mert a valuta differenciák miatt a kivitel lehetetlen. Hollandia keresett erdélyi bort, de a szállítási mizériákról hallva ijedten visszavonult. A borárok is érezzük ezt az általános nyomottságot, noha az utóbbi két hét alatt volt némi javulás. Ez a nyomottság nem csak minálunk, hanem egész középeurópába meg van. Bécsben a jó Malligandos bor 70 K., Budapesten ugyanez 30 K., Gyöngyösön 32 K. Német kereskedők részéről nagy a kereslet nyilvánul Magyarországon főleg az édes borok iránt és ezekért 150—400 K.-t fizetnek literenként. Pozsony vidékén az ujbór 12—14 K. Jugoszláviában keresett a verseci bor. Jó Malligandosért fizetnek 11—12 K.-t. Franciaországban tavaszra várnak lendületet, ugyanígy Olasz és Spanyolországban. Az egyébként olcsó spanyol borok nem tudnak megbirkózni a magas francia vámokkal. Svájc keveset vásárol Bozen vidékén, a termelők pincéi tele vannak. Mindenhol a tavasztól várnak változást és attól remélünk mi is.

Csodás bankosztalék címen azt olvasuk egyik napilapból, hogy a Banca Nazionale az alaptőke 64%-át fizeti ki az idén osztalékkal a részvényeseinek. Vagyis 20 millios alaptőke után 14 milliót. A részvényesek bizonyára meg vannak elégedve az elért eredménnyel. De vajon mit szól hozzá a gazda közvélemény? Egészséges közigazdasági életre enged következtetni ez a nagy nyereség? A bank az állami jegy kibocsátás privilegiumával van felruházva. Az ország közigazdaságának táplálására olyan tőkeszervezetre van szükség, amely atruistikus alapon működik és nem nyereszkesedési alapon épül fel. — Ha azt látjuk, hogy ilyen intézetek táplálják gazdasági és hitel ügyi életünket, meg kell erősítsük a földmivelő népet, abban a meggyőződésben, hogy nekünk igenis szükségünk van a hitel, fogyasztási, értékesítő és biztosító szövetkezeteinkre, mert ezek a mi intézeteink, csak nem fizetnek ugyan 64 százalékos nyereséget nekünk, hanem megóvnak a 64 százalékos nyereségre dolgozó nagytőkétől! A gazdakör és a szövetkezet a falu erőssége és védőműve. A nagy tőkének a földmivelők tudatlansága és elmaradottsága az aranybányája. Az a földmivelő kigazdák érdekeivel nem törődik ma sem. Törődjünk tehát mi a magunk dolgaival, hogy ne legyünk tudatlanok és elmaradottak.

HIRDETÉSEK.

Gazdák figyelmébe!

Az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság” kolozsvári vezérképviselősege felhívja a gazdák figyelmét, hogy mezőgazdasági általános, épület- és ingóságbiztosításait az utóbbi időben történt rendkívül nagy értékelkedéseknek megfelelően átalakítani, a többletértékeket utánbiztosítani el ne mulasszák. E nélkül az esetleges kártérítéseknek csak a régi értékek lehetnek az irányadók, ami a mai viszonyok között tetemes károsodást jelent. 3260

Farkaskutyák tulajdonosai, valamint oly egyének, akik ezek idomításában tökéletes jártassággal bírnak, kérem közölnék címüket *Borossebes* (Arad m.) *Gavalik Sándor*, urad. erdész. 3283

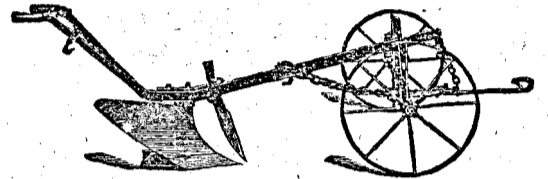
EKÉKET

kukoricavetőgépeket, Exstirpatorokat, drótszégeket, kaszákat, láncokat, szőlőpermetezőket, rézgálicot, kénport, gummitömlőket, mindennemű műszaki cikket, gépolajokat stb. raktárról nagyban és kicsinyben azonnal szállít

az és

Erdélyi Szász Gazdasági
Egyesület Géposztálya
Nagyszében Salzgasse 22

annak főlerakata:
HANN ÉS TÁRSA
Gép- és Műszaki kereskedelmi Részvénytársaság
Kolozsvár, Heltai-u. 3. sz.

3272

Rézgálicot 98—99%

raktárról nagyban és kicsinyben azonnal szállít.
Előjegyzéseket már most elfogad az:

az és

Erdélyi Szász Gazdasági
Egyesület Géposztálya
Nagyszében Salzgasse 22

annak főlerakata:
HANN ÉS TÁRSA
Gép- és Műszaki kereskedelmi R.-Társ.
Kolozsvár, Heltai-u. 3.

3279

A Tamáshidai Béruradalom állomás és posta Nagyszalonta.

Eladásra ajánlja nagyobb tételekben saját termésében már évek óta kitenyészett elsőrendű konyhakerti magvait, nevezetesen: **sárgarépa, murokrépa, petrezselyem, cukorborsó, csemegetengerli**, stb.

3282

A mellékletet szerkesztli:
DR. HARMATH JÁNOS

A melléklet tulajdonosa:
A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED.

Kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
az E. G. E. titkára.

Megjelenik hetenként.